

І. В. Вовк

Ланна

ЛАННА – селище Карлівського району Полтавської області. Ланнів. сільс. раді підпорядк. Л. і села Коржиха, Куми, Львівське та Чалівка. Знаходиться на лівому березі р. Ланна (притока Орчика, бас. Дніпра), на межі Полтав. і Харків. обл. Тут діє однойм. лінійна вантажно-пасажир. залізнична станція Полтав. дирекції Пд. залізниці (від 1898), розташ. між станціями Карлівка (17 км) та Куми (9 км), а також має сполучення зі станціями Київ (424 км), Полтава (64 км), Харків (116 км), Красноград (Харків. обл.; 17 км). Пл. сільс. ради 60,57 км², Л. – 5,22 км². За переписом насел. 2001, у сільс. раді проживали 3874, у Л. – 1981 особа; станом на 2015 – відповідно 3511 і 1919 осіб. Л. виникла на поч. 20 ст. на місці колиш. Ланнів. упр. Карлів. економії (на 1887 налічувалося 7060 дес. земел. угідь) невістки рос. імператора Павла I – великої княгині Олени Павлівни як робітн. поселення залізничників і цукроварів. 1904–09 тут збуд. Ланнів. цукр. завод, потуж. з перероблення буряків якого спочатку складала 300 т на добу. За 1,5 км від залізнич. станції вже існувало с. Нижня Ланна, за 11 км – с. Верхня Ланна (обидва – нині Карлів. р-ну, засн. наприкінці 17 – на поч. 18 ст.). Від 1-ї чв. 18 ст. ланнів. землі входили до карлів. вотчини генерала І.-Б. Вейсбаха, потім належали фельдмаршалу Б.-К. Мініху, 1743–1849 – графам Розумовським, після Олени Павлівни ними володіли герцоги Г. і М. Мекленбург-Стрелицькі та принцеса О. Саксен-Альтенбурзька. 1859 у Нижній Ланній проживали 767, у Верхній Ланній – 280, 1910 – відповідно 1783 і 784, 1926 – 2218 і 1007 (1990 – 959 і 941, 2001 – 954 і 769) осіб. У 19 ст. Нижня Ланна була слободою, у ній працював селітр. завод; у 20 ст. до неї приєднано х. Котлярівка. Знач. джерелом прибутку для ланнів. землевласників було й розведення тонкорун. овець. Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. Жит. потерпали від голодомору 1932–33 (кількість встановлених жертв у Л. – 60, Кумах – 14, Нижній Ланній – 11, Коржисі – 7, Верхній Ланній – 2 особи), зазнали сталін. репресій. До 1923 Л. – у складі Красногр. (до 1921 – Костянтиногр., 1921–22 – Конгр.) пов., до 1925 – Полтав. губ.; 1923–25 – Красногр., 1925–30 – Полтав. округ; 1932–37 – Харків., від 1937 – Полтав. обл. Деякий час від 1923 Л. входила до Нижньоланнів. сільради. У тому ж році цукр. заводу присвоєно ім'я рад. і парт. діяча В. Чубаря, а поселення перейменовано на Чубарівку (1938 їм повернуті колишні назви). 1926 тут мешкали 402 особи. Від 20 вересня 1941 до 19 вересня 1943 – під нім.-фашист. окупацією. На фронтах 2-ї світової війни загинули 192 жит. У воєнні роки цукр. завод був повністю зруйнований, 1948–52 його відбудували. Відтоді неодноразово реконструювали, зокрема

1963 встановлений новий дифуз. апарат безперерв. дії з продуктивністю перероблення 1500 т цукросировини на добу, 1978 побудовано новий цех фільтрації, у 1980-х рр. модернізовано випарну станцію, тракт подання та очищення буряків, мийне відділення, удосконалено тепл. схему. 1957 першу продукцію – молоко згущене з цукром – випустив Ланнів. молококонсерв. комбінат (до 1989 підпорядк. об'єдн. «Союзконсервмолоко», відтоді – об'єдн. «Укрконсервмолоко»). Окрім молока незбираного згущеного з цукром, молококонсерв. комбінат (на поч. 2010-х рр. припинив вироб. діяльність) випускав вершк. масло та продукцію з незбираного молока. 1960 у зв'язку з тим, що жит. переважно працювали у промисловості – на цукр. заводі та молочноконсерв. комбінаті, Л. надали статус робітн. с-ща. У 2-й пол. 20 ст. у Л. створ. цукр. комбінат, до якого входили цукр. завод і цукрорадгосп з 4-ма відділеннями. Нині на їхній базі працюють одні з найбільших у Карлів. р-ні приватні підприємства «Ланнів. цукр. завод» (протягом остан. років реконструйовано бурякоперероб. цех, встановлено дифуз. апарат з перероблення цукр. буряків потуж. 2500 т на добу, впроваджено автоматиз. систему упр. виробництвом; гол. продукція: білий кристаліч. цукор 3-ї категорії, маляс, сирий і кислий жом, вапно), «Ланна-Агро» (осн. вироб. напрямом є вирощування зерн., тех. і ін. с.-г. культур, розведення великої рогатої худоби молоч. напряму) та ТОВ «Ланнів. МТС» (займається вирощуванням зерн. і тех. культур, надає послуги ін. аграр. підприємствам з орання та дискування ґрунту, збирання зерн. культур і цукр. буряків, хім. оброблення полів за допомогою малої авіації; є олійниця, млин, крупорушка, пекарня та ін.). У Л. – заг.-осв. школа; Будинок культури, Центр дит. і юнац. творчості; лікар. амбулаторія; відділ. «Ощадбанку» та «Полтавабанку»; у Кумах – дитсадок; у Коржисі та Львівському – фельдшер.-акушер. пункти. 2010–16 зведено церкву Олександра Невського. Дит. хореогр. колективу «Веселка» присвоєно звання «зразковий». На тер. сільради виявлено залишки давніх курганів. Встановлено пам'ятники воїнам-односельцям, які загинули на фронтах 2-ї світової війни, та на брат. могилі воїнів-визволителів. У Л. народився Герой Радянського Союзу В. Мірошниченко; у Нижній Ланній – графік, карикатурист, нар. художник УРСР А. Василенко, композитор, фольклорист, засл. діяч мистецтв України О. Чухрай; у Коржисі – майстриня худож. вишивки В. Вдовиченко. З Нижньою Ланною пов'язані життя та діяльність композитора, диригента, засл. діяча мистецтв України Ю. Алжнева.

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Ланна / І. В. Вовк// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-53177>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).